

BAL 1

Pravidla provozu sportovních létajících zařízení balony

Vydání 1.
2018

Na základě pověření Ministerstvem dopravy ČR vydala Letecká amatérská asociace ČR,
Ke Kablu 289, 102 00, Praha 10

OBSAH

HLAVA 1 – DEFINICE A ZKRATKY	4
Použité zkratky:	8
HLAVA 2 – APLIKACE PRAVIDEL PROVOZU BAL	11
2.1. Pravidla provozu BAL jsou závazná pro každého, kdo užívá BAL na území ČR.	11
2.2. Odpovědnost za dodržování pravidel provozu balonu	11
2.3. Povinnosti pilota	11
2.4. Bezprostředně před letem, za letu a bezprostředně po ukončení letu je pilot nebo pilot žák povinen mít u sebe tyto platné doklady:	11
2.5. Pravomoc velitele letadla.....	11
2.6. Neschopnost řídit balon	11
2.7. Povinnosti majitele balonu	12
2.8. Povinnosti provozovatele.....	12
HLAVA 3 – VŠEOBECNÁ PRAVIDLA	13
3.1. Předletová příprava.....	13
3.2. Vzlet	13
3.3. Vlastní let.....	13
3.4. Zakázané, nebezpečné a omezené prostory, řízený prostor.....	13
3.5. Vyhýbání se na trati	13
3.6. Přistání	13
3.7. Odpovědnost za provedení letu	13
3.8. Postup při letecké nehodě	14
HLAVA 4 – PODMÍNKY LETŮ VE VZDUŠNÉM PROSTORU ČR.....	15
4.1. Minima VMC dohlednosti a vzdálenosti od oblačnosti	15
4.2. Lety balonu mohou být prováděny pouze ve dne, tj. v době mezi začátkem občanského svítání a koncem občanského soumraku nebo v jiném podobném časovém úseku, který může určit příslušný úřad.	15
4.3. Výšky letů.....	15
4.4. Lety VFR, které jsou prováděny po tratích nebo uvnitř řízených prostorů, nebo do těchto prostorů směřují, musí nepřetržitě sledovat hlasovou komunikaci letadlo-země na příslušném komunikačním kmitočtu stanoviště letových provozních služeb, které poskytuje letovou informační službu, a hlásit mu svou polohu podle potřeby.	15
4.5. Lety VFR musí být prováděny za stálé viditelnosti země, kdy je možné provádět let podle srovnávací navigace. Let nad oblačností mimo vzdušný prostor třídy G může být proveden, není-li termika nebo bouřka	16
4.6. Zvláštní lety VFR	16
4.7. Postupy pro nastavení výškoměru	16
4.8. Vyjadřování vertikální polohy.....	16
4.9. Změna z nadmořské výšky na letové hladiny a naopak	17
4.10. Popis oblasti pro nastavení výškoměru	17
4.11. Let v ATZ.....	17
4.12. Zakročování proti civilním letadlům.....	18
4.13. Klasifikace vzdušného prostoru ATC (ŘLP)	19

HLAVA 1 – DEFINICE A ZKRATKY

Balon (BAL - Balon)

Je letadlo lehčí než vzduch bez strojního pohonu

Bezpečná výška

Je výška po vzletu balonu, kterou musí dosáhnout tak, aby balon nenarazil do nějaké překážky v dráze letu, minimálně 5 metrů nad překážkou. Tento minimální odstup od překážek na trati musí balon udržovat během celé doby letu až do přistání.

Cestovní hladina

Hladina dodržovaná letadlem během značné části letu.

Další osoba na palubě SLZ

Za další osobu na palubě SLZ se považuje osoba bez příslušné letecké kvalifikace.

Dohlednost (VIS – Visibility)

Pro letecké účely je za dohlednost považována větší z:

- a) největší vzdálenosti, na kterou je možno spolehlivě vidět a rozeznat na světlém pozadí černý předmět vhodných rozměrů, umístěný u země; a
- b) největší vzdálenosti, na kterou je možno spolehlivě rozeznat na neosvětleném pozadí světla o svítivosti přibližně 1000 cd.

Hladina

Všeobecný výraz používaný k vyjádření vertikální polohy letadla znamenající buď výšku, nadmořskou výšku nebo letovou hladinu.

Informace o provozu

Informace vydaná stanovištěm letových provozních služeb, kterou se pilot upozorňuje na jiný známý nebo pozorovaný letový provoz, který se může nacházet v blízkosti polohy letadla nebo jeho zamýšlené trati a která má pilotovi pomoci vyhnout se srážce.

Koncová řízená oblast (TMA - Terminal control area, dříve Terminal Manoeuvring Area)

Řízená oblast ustanovená obvykle v místech, kde se tratě letových provozních služeb sbíhají v blízkosti jednoho nebo více hlavních letišť.

Kurz

Směr, do něhož směřuje podélná osa letadla, vyjádřený ve stupních od severu (zeměpisného, magnetického, kompasového nebo síťového).

Let za viditelnosti, let VFR (VFR – Visual Flight Rules)

Let prováděný v souladu s pravidly pro let za viditelnosti.

Letadlo

Zařízení schopné vyvozovat síly nesoucí jej v atmosféře z reakcí vzduchu, které nejsou reakcemi vůči zemskému povrchu.

Poznámka: Výraz „letadlo“ používaný v kontextu tohoto předpisu může mít také význam pilot, velitel letadla, letadlo nebo let.

Letecká informační příručka (AIP - Aeronautical Information Publication)

Příručka vydaná státem nebo pověřenou organizací, obsahují letecké informace trvalého charakteru, důležité pro letecký provoz.

Letiště

Vymezená plocha na zemi nebo na vodě (včetně budov, zařízení a vybavení), určená buď zcela, nebo z části pro přílety, odlety a pozemní pohyby letadel.

Letištní provozní zóna (ATZ - Aerodrome Traffic Zone)

Vymezený vzdušný prostor, který slouží k ochraně letištního provozu.

Poznámka: Letištní provozní zóna je zřízena na letištích, kde není poskytována služba řízení letového provozu. Je vymezena horizontálně kružnicí (nebo její částí) o poloměru 3 NM (5,5 km) od vztažného bodu letiště a vertikálně zemským povrchem a nadmořskou výškou 4000 ft (1200 m). Zasažuje-li vertikálně nebo horizontálně do takto vymezeného prostoru vzdušný prostor třídy C nebo D nebo zakázaný prostor, tvoří hranice ATZ hranice těchto prostorů.

Letištní letová informační služba (AFIS - Aerodrome Flight Information Service)

Letová informační služba na stanoveném letišti poskytovaná pro bezpečné a účinné provádění letištního provozu.

Letová informační služba (FIS – Flight Information Service)

Proces řízení letového provozu se formálně skládá z letové informační služby FIS (představující zejména navigační služby) a pohotovostní služby.

Letecká informační služba

Služba úřadu Řízení letového provozu zajišťující tok informací nezbytných pro bezpečnost, pravidelnost a hospodárnost mezinárodního a vnitrostátního letového provozu. Vydává mapy, AIP, VFR příručku, předpisy a jejich změny, zprávy NOTAM, provozuje informační portál www.aisview.cz

Letová dohlednost

Dohlednost dopředu z kabiny letadla za letu.

Letová hladina (FL – Flight Level)

Hladina konstantního atmosférického tlaku, vztažená ke stanovenému základnímu údaji tlaku 1013,25 hektopascalů [hPa] a oddělená od ostatních takových hladin stanovenými tlakovými intervaly.

Poznámka: Tlakoměrný výškoměr je kalibrován podle standardní atmosféry: když je nastaven na QNH, ukazuje nadmořskou výšku; když je nastaven na QFE, ukazuje výšku nad referenčním bodem QFE; když je nastaven na tlak 1013,25 hektopascalů (hPa) může být použit k indikaci letových hladin. Výrazy „výška“ a „nadmořská výška“, které jsou použity v Poznámce 1, se vztahují k tlakovým a nikoliv ke geometrickým výškám nad terénem či nad mořem.

Letová informační oblast (FIR – Flight Information Region)

Celý vzdušný prostor České republiky je pro potřeby letectví nazvaný „FIR Praha“. Větší státy mohou mít svůj vzdušný prostor rozdělený na více oblastí FIR.

Letové povolení

Oprávnění vydané veliteli letadla provést let nebo v letu pokračovat za podmínek určených stanovištěm řízení letového provozu.

Poznámka 1: Výraz "letové povolení" se obvykle zkracuje na "povolení", použije-li se v příslušných souvislostech.

Poznámka 2: Zkrácenému výrazu "povolení" může předcházet "pojždění", "vzletu", "odletu", "traťové", "přiblížení" nebo "přistání", k označení příslušné části letu, ke které se povolení vztahuje.

Letový plán

Předepsané informace vztahující se k zamýšlenému letu letadla nebo jeho části poskytované stanovištěm řízení letového provozu.

Letuschopnost

Je vlastnost balonu bezpečně plnit svoje funkce od vzletu do přistání

Letadlo lehčí než vzduch

Je balon nebo vzducholod'. Let je zajištěn díky vztlakové síle odvozené od plynové náplně.

Maximální vzletová hmotnost (MTOM - Maximum Take-Off Mass nebo MTOW - Maximum Take-Off Weight)

Největší hmotnost, při které letadlo vyhovuje předpisům pro letovou způsobilost.

Meteorologické podmínky pro let za viditelnosti (VMC - Visual Meteorological Conditions)

Meteorologické podmínky vyjádřené dohledností, vzdáleností od oblačnosti a výškou základny nejnižší význačné oblačné vrstvy, které jsou stejné nebo lepší než předepsaná minima.

Majitel

Osoba vykonávající vlastnická práva s odpovědností za provoz a údržbu balonu

Nadmořská výška (ALT - Altitude)

Vertikální vzdálenost hladiny, bodu nebo předmětu považovaného za bod, měřená od střední hladiny moře (MSL - Mean Sea Level).

Naviják

Naviják nebo odvíják pro vleky PK/ZK. Je to pozemní pomocný prostředek, který umožňuje vzlet vlečeného PK/ZK pomocí síly přenášené na PK/ZK tažným lanem.

Nebezpečný prostor

Vzdušný prostor vymezených rozměrů, ve kterém mohou v určité době probíhat činnosti nebezpečné pro let letadla.

Neřízené letiště

Letiště, na kterém se neposkytuje služba řízení ATC (ŘLP)

Noc

Doba mezi koncem občanského soumraku a začátkem občanského svítání nebo jiný podobný časový úsek mezi západem a východem slunce, který může stanovit příslušný úřad.

Poznámka: Občanský soumrak končí večer, když střed slunečního disku je 6 stupňů pod horizontem a občanské svítání začíná ráno, když je střed slunečního disku 6 stupňů pod horizontem.

Omezený prostor

Vzdušný prostor vymezených rozměrů nad pozemními prostory nebo mezinárodními vodami státu, ve kterém je let letadla omezen v souladu se stanovenými podmínkami.

Pilot

Pilot sportovního létacího zařízení je osoba, která je držitelem platného pilotního průkazu a sportovní létací zařízení řídí.

Platná mapa

Platná mapa je mapa obsahující platné letecké informace.

Provozovatel

Osoba nebo společnost, která je odpovědná za provoz balonu, může jím být i majitel

Převodní nadmořská výška (TA - Transition Altitude)

Výška, ve které nebo pod níž se lety letadel řídí v nadmořských výškách.

Převodní hladina (TRL - Transition Level)

Je nejnižší použitelná letová hladina nad nadmořskou výškou 5000 ft AMSL.

Přízemní dohlednost

Dohlednost na letišti hlášená oprávněným pozorovatelem nebo automatickými systémy.

Řízená oblast (CTA – Control Area)

Řízený vzdušný prostor sahající nahoru od stanovené výšky nad zemí.

Řízené letiště

Letiště, na kterém je letištnímu provozu poskytována služba řízení letového provozu.

Poznámka: Výraz "řízené letiště" naznačuje, že letištnímu provozu se poskytuje služba řízení letového provozu. To však nemusí nutně znamenat existenci řízeného okrsku.

Řízený let

Jakýkoliv let, který je předmětem letového povolení.

Řízený okrsek (CTR - Control Zone)

Řízený vzdušný prostor, sahající od povrchu země do stanovené výšky.

Řízený vzdušný prostor

Vymezený vzdušný prostor, ve kterém se poskytuje služba řízení letového provozu v souladu s klasifikací vzdušného prostoru.

Stanoviště AFIS (AFIS - Aerodrome Flight Information Service)

Stanoviště, které poskytuje letištní letovou informační a pohotovostní službu na neřízeném letišti a v ATZ.

Sportovní létací zařízení (SLZ)

Je maximálně dvoumístné letadlo nebo sportovní padák, určené k létání pro vlastní potřebu nebo potřebu jiných osob za účelem rekreace, individuální osobní dopravy, sportu nebo výcviku pilotů, které není uskutečňováno za účelem dosažení zisku, s výjimkou výcviku pilotů, letů závěsných a padákových kluzáků s pasažérem a seskoků sportovních padáků s pasažérem.

Druhy sportovního létacího zařízení jsou zejména:

- a) ultralehký kluzák - UK
- b) ultralehký letoun - ULL
- c) motorový padákový kluzák - MPK

- d) ultralehký vrtulník - ULH
- e) ultralehký motorový vírník - ULV
- f) motorový závěsný kluzák - MZK
- g) závěsný kluzák - ZK
- h) padákový kluzák - PK
- i) sportovní padák - P
- j) ultralehký balon – UB

Tlaková nadmořská výška

Atmosférický tlak vyjádřený nadmořskou výškou, která odpovídá tomuto tlaku ve standardní atmosféře.

Trat'

Průmět dráhy letu letadla na povrch země, jehož směr se v kterémkoliv bodě obvykle vyjadřuje ve stupních, měřených od severu (zeměpisného, magnetického nebo síťového).

Údržba

Činnost majitele, servisních organizací a techniků k zajištění letuschopnosti balonu

Ultralehký balon

Ultralehký balon je maximálně dvoumístné bezmotorové letadlo lehčí vzduchu s maximálním konstrukčním objemem nepřesahujícím 1200 m³ v případě horkého vzduchu a 400 m³ v případě jiného nosného plynu.

Ultralehká vzducholod'

Ultralehká vzducholod' je maximálně dvoumístné motorové letadlo lehčí vzduchu s maximálním konstrukčním objemem nepřesahujícím 1200 m³ v případě horkého vzduchu a 400 m³ v případě jiného nosného plynu.

Velitel letadla

Pilot určený provozovatelem nebo, v případě všeobecného letectví, vlastníkem k velení a pověřený provedením bezpečného letu.

Vzducholod'

Je letadlo lehčí než vzduch se strojním pohonem

Výška

Vertikální vzdálenost hladiny, bodu nebo předmětu považovaného za bod, měřená od stanovené roviny.

Zakázaný prostor

Vzdušný prostor vymezených rozměrů nad pozemními prostory nebo nad teritoriálními vodami státu, ve kterém jsou lety letadel zakázány.

Použité zkratky:

Oblastní středisko řízení	ACC	Area Control Centre or Area Control
---------------------------	-----	-------------------------------------

Přibližovací stanoviště řízení nebo řízení přiblížení nebo přibližovací služba řízení	APP	APProach control office or APProach control or APProach control service
Letištní letová informační služba	AFIS	Aerodrome Flight Information Service
Nad úrovní země	AGL	Above Ground Level
Letecká informační příručka	AIP	Aeronautical Information Publication
Nadmořská výška	ALT	Altitude
Nad střední hladinou moře	AMSL	Above Mean Sea Level
Řízení letového provozu (všeobecné) ŘLP	ATC	Air Traffic Control
Letištní provozní zóna	ATZ	Aerodrome Traffic Zone
Balon	BAL	
Oblačnost, dohlednost a současné počasí lepší než předepsané hodnoty nebo podmínky	CAVOK	Cloud And Visibility OK Přesné znění: visibility, cloud and present weather better than prescribed values or conditions
Řízená oblast	CTA	Control Area
Řízený okrsek letiště	CTR	Control Zone
Výška nad mořem	ELEV	Elevation
Letová informační oblast	FIR	Flight Information Region
Letová informační služba	FIS	Flight Information Service
Letová hladina	FL	Flight Level
Stopa (měrová jednotka)	FT (ft)	Feet
Země	GND	Ground
Globální systém určení polohy	GPS	Global Positioning System
Pravidla letu pro let podle přístrojů	IFR	Instrument flight rules
Informace	INFO	Information
Knot, uzel	KT (kt)	Knot
Nebezpečný prostor	LKD	
Zakázaný prostor	LKP	
Omezený prostor	LKR	
Dočasně rezervovaný vzdušný prostor	LK TRA	
Dočasně rezervovaný vzdušný prostor	LK TSA	
Letadlo lehčí než vzduch	LLV	
Střední hladina moře	MSL	Mean sea level

Maximální vzletová hmotnost	MTOM MTOW	Maximum Take-Off Mass MTOW - Maximum Take-Off Weight
Oznámení rozšiřované telekomunikačními prostředky, obsahující informaci o zřízení, stavu nebo změně kteréhokoli leteckého zařízení, služby nebo postupů nebo o nebezpečí, jejichž včasná znalost je nezbytná pro pracovníky, kteří se zabývají letovým provozem	NOTAM	Notice To Airmen
Atmosférický tlak vztažený k výšce letiště (nebo prahu dráhy)	QFE	
Atmosférický tlak redukovaný na střední hladinu moře podle podmínek standardní atmosféry, používaný pro nastavení tlakové stupnice výškoměru k zobrazení nadmořské výšky	QNH	
Východ slunce	SR	SunRise
Západ slunce	SS	SunSet
Standard, standardní	STD	Standard
Koncová řízená oblast	TMA	Terminal control area (dříve Terminal Manoeuvring Area)
Letištní řídicí věž nebo letištní řízení	TWR	Aerodrome control tower or aerodrome control
Světový koordinovaný čas	UTC	Universal Time Coordinated
Úřad pro civilní letectví	ÚCL	
Pravidla pro let za viditelnosti	VFR	Visual Flight Rules
Meteorologické podmínky pro let za viditelnosti	VMC	Visual Meteorological Conditions

HLAVA 2 – APLIKACE PRAVIDEL PROVOZU BAL

2.1. Pravidla provozu BAL 1 jsou závazná pro každého, kdo užívá UB na území ČR.

2.2. Odpovědnost za dodržování pravidel provozu balonu

2.2.1. Velitel letadla, bez ohledu na to, ať už řídí balon či nikoli, odpovídá za daný let v souladu s pravidly létání, vyjma případů, kdy se smí odchýlit od těchto pravidel za absolutně nezbytných okolností v zájmu bezpečnosti.

2.2.2. Předletová příprava Před zahájením letu je pilot povinen seznámit se se všemi dostupnými informacemi, které se týkají zamýšleného letu.

2.3. Povinnosti pilota

- a. Dodržovat ustanovení předpisů a postupů, vztahujících se k provozu letadel, rozdělení vzdušného prostoru a pravidel létání.
- b. Znat provozní a technická data balonu a jeho provozní omezení a v provozu je dodržovat,
- c. Znat technický stav balonu,
- d. Provádět předletovou prohlídky a používat letuschopný balon,
- e. informovat majitele o nutnosti provést údržbu balonu.

2.3.1. Pilot nebo pilot žák je povinen při provozu sportovního létajícího zařízení dbát pokynů inspektora provozu, inspektora techniky nebo osob vykonávajících státní dozor podle zákona a na jejich vyžádání předložit doklady stanovené pro provoz balonu.

2.3.2. V případě nehody, při níž došlo k těžkému zranění nebo smrti některé osoby nebo k podstatnému poškození balonu nebo majetku, je pilot odpovědný za podání zprávy nejrychlejší možnou cestou nejbližšímu příslušnému úřadu nebo orgánu.

2.4. Bezprostředně před letem, za letu a bezprostředně po ukončení letu je pilot nebo pilot žák povinen mít u sebe tyto platné doklady:

- a. Průkaz totožnosti,
- b. pilotní průkaz nebo doklad žáka,
- c. platný technický průkaz,
- d. certifikát o pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem (dále jen „pojištění odpovědnosti“).

2.5. Pravomoc velitele letadla

Velitel letadla má právo rozhodnout s konečnou platností o provedení letu.

2.6. Neschopnost řídit balon

Pilot nesmí zahájit let, je-li jeho schopnost snížena zejména vlivem alkoholického nápoje, omamného prostředku, léku, únavou, nevolností, úrazem nebo nemocí. Před letem a v průběhu

letu je pilotu a členům posádky zakázáno požívání alkoholických nápojů, omamných prostředků, léků snižujících schopnost výkonu funkce člena posádky.

2.7. Povinnosti majitele balonu

Majitel balonu je odpovědný dodržování postupů údržby balonu a jeho pojištění.

2.8. Povinnosti provozovatele

Připustit do provozu jen letuschopné balony a svěřit je jen pilotům, kteří mají odpovídající kvalifikaci.

HLAVA 3 – VŠEOBECNÁ PRAVIDLA

3.1. Předletová příprava

Předletovou přípravu provádí pilot před každým vzletem. Účelem předletové přípravy je zjištění potřebných informací o stavu balonu a jeho dokumentace, o vzdušném prostoru, ve kterém hodlá let provést, geografický rozbor místa a váhový rozbor a tak, aby neohrozil zdraví, život, majetek nebo nenarušil vzdušný prostor bez povolení ATC (ŘLP).

3.2. Vzlet

Vzlet musí být proveden:

- a. z místa, které umožní dostatečné podmínky pro bezpečnou přípravu a naplnění balonu, překážky byly dostatečně daleko, aby bylo možné dosáhnout bezpečné výšky s ohledem rychlost větru a možnosti stoupání balonu,
- b. tak, aby bylo možné dosáhnout místa pro přistání a pilot musí plánovat trať i s ohledem na možnost přistání,
- c. s případným povolením ATC (ŘLP),
- d. s ohledem na meteorologickou předpověď na celou dobu letu.

3.3. Vlastní let

Vlastní let se smí provádět v souladu s Pravidly pro létání, Letovou příručkou a je-li požadováno i povolení ATC (ŘLP) (má-li balon požadované přístrojové vybavení) za podmínek VMC.

3.4. Zakázané, nebezpečné a omezené prostory, řízený prostor

Balony nesmí letět v zakázaném, nebo omezeném prostoru, který byl řádně publikován, s výjimkou dodržení podmínek omezení nebo se souhlasem státu, nad jehož územím jsou tyto prostory zřízeny.

V řízeném prostoru smí balon letět pouze za souhlasu za ATC (ŘLP) a s příslušným vybavením.

3.5. Vyhýbání se na trati

Na trati má balon přednost před ostatními letadly.

3.6. Přistání

Místo pro přistání volí pilot již před vzletem s ohledem na zásobu paliva a orografii terénu. Po přistání musí zůstat v letových lahvích palivo ještě na 15 minut letu. Pokud během letu pilot zjistí, že plánovaná a skutečná trať se od sebe liší, vybere náhradní místo pro přistání.

Přistávací manévr provede pilot s ohledem na rychlost větru a překážky před místem přistání. Prostor by měl umožnit zastavení balonu a klidné vypuštění plynu z obalu.

3.7. Odpovědnost za provedení letu

Pilot má plnou odpovědnost za provedení letu včetně toho, že má kompletní dokumentaci k balonu, balon je letuschopný, pojištěný, byla provedena veškerá nařízená údržba, má případná povolení ATC (ŘLP) a posádka i obsluha balonu byli řádně poučeni.

3.8. Postup při letecké nehodě

3.8.1. Piloti, kteří se stali účastníky mimořádné letecké události, jakož i druhé osoby, které jsou účastníky letového provozu, pokud jim to umožní okolnosti a zdravotní stav, jsou povinni učinit neprodleně následující opatření:

- a) k záchraně životů, zdraví posádky a všech ostatních osob,
- b) k záchraně materiálu a majetku,
- c) k zajištění svědků dokumentace, vztahující se k události
- d) k zabezpečení trosk před dalším poškozením neodbornou manipulací, zcizením apod.

3.8.2. Piloti, kteří se stali účastníky mimořádné letecké události nebo se o ní dozvěděli, jsou povinni o ní uvědomit příslušné orgány zabývající se šetřením mimořádných leteckých událostí.

HLAVA 4 – PODMÍNKY LETŮ VE VZDUŠNÉM PROSTORU ČESKÉ REPUBLIKY

4.1. Minima VMC dohlednosti a vzdálenosti od oblačnosti

S výjimkou zvláštních letů VFR se lety VFR musí provádět tak, aby letadlo/SLZ letělo při stejné nebo větší dohlednosti a vzdálenosti od oblaků než je stanoveno v tabulce:

Třída vzdušného prostoru	C, D, E	G
Letová dohlednost	8 km v a nad FL 100 (3050 m) 5 km pod FL 100 (3050 m)	5 km*
Vzdálenost od oblaků	1500 m horizontálně 300 m (1000 ft) vertikálně	Vně oblaků a za viditelnosti země
<p>*a) lety při letové dohlednosti nižší než 5 km, ale ne nižší než 1500 m mohou být prováděny:</p> <ol style="list-style-type: none"> při rychlostech, které při převládající dohlednosti poskytnou přiměřenou možnost včas spatřit jiný provoz nebo překážky v čase, který dovolí vyhnout se srážce s tím, že podíl číselné hodnoty indikované vzdušné rychlosti (km/h) a letové dohlednosti (km) nesmí být větší než 100, za okolností, při kterých by pravděpodobnost setkání s jiným provozem byla normálně malá, např. v prostorech s malou hustotou provozu nebo při leteckých pracích v nízkých hladinách 		

4.2. . Lety balonu mohou být prováděny pouze ve dne, tj. v době mezi začátkem občanského svítání a koncem občanského soumraku nebo v jiném podobném časovém úseku, který může určit příslušný úřad.

4.3. Výšky letů

S výjimkou vzletu a přistání nebo s výjimkou povolení vydaného příslušným úřadem nesmí být let VFR prováděn:

- nad hustě zastavenými místy (města, vesnice a jiná obydlená místa) nebo nad shromážděním osob na volném prostranství ve výšce nižší než 300 m (1000 ft)
- kdekoli jinde minimálně v bezpečné výšce.

4.4. Lety VFR, které jsou prováděny po tratích nebo uvnitř řízených prostorů, nebo do těchto prostorů směřují, musí nepřetržitě sledovat hlasovou komunikaci letadlo-země

na příslušném komunikačním kmitočtu stanoviště letových provozních služeb, které poskytuje letovou informační službu, a hlásit mu svou polohu podle potřeby.

4.5. Lety VFR musí být prováděny za stálé viditelnosti země, kdy je možné provádět let podle srovnávací navigace. Let nad oblačností mimo vzdušný prostor třídy G může být proveden, není-li termika nebo bouřka.

4.6. Zvláštní lety VFR

Zvláštní let VFR je let VFR, kterému ŘLP vydalo povolení k letu v řízeném okrsku (CTR) v meteorologických podmínkách (VMC) horších nežli podmínky pro normální lety VFR, ale při dodržení následujících snížených limitů:

- a. 1) let je prováděn mimo oblačnost a za dohlednosti země;
- b. 2) letová dohlednost není menší než 1 500 m nebo u vrtulníků 800 m;
- c. 3) let je prováděn indikovanou rychlostí maximálně 260 km/h, která poskytne přiměřenou možnost spatřit jiný provoz nebo překážky v čase, který dovolí vyhnout se srážce

4.7. Postupy pro nastavení výškoměru

4.7.1. Všeobecně

4.7.1.1. Tyto postupy se vztahují na všechny lety. Výjimky a podmínky mohou být stanoveny příslušným stanovištěm ATC (ŘLP).

4.7.1.2. Tyto postupy popisují metodu zajišťování příslušného vertikálního rozstupu mezi letadly a zajištění požadované vzdálenosti od terénu během všech fází letu. Tato metoda je založena na následujících ustanoveních:

4.7.2. Převodní nadmořská výška

Převodní nadmořská výška je nadmořská výška, ve které nebo pod níž se vertikální poloha letadla řídí nadmořskými výškami. Převodní nadmořská výška v celém FIR Praha je 5000 ft (1500 m) AMSL. Mimo TMA v horských oblastech, kde je terén vyšší než 4000 ft (1200 m) AMSL a kde se převodní nadmořská výška zvyšuje na nadmořskou výšku, která odpovídá výšce 1000 ft (300 m) AGL.

4.7.3. Převodní hladina

Převodní hladina je nejnižší použitelná letová hladina nad převodní nadmořskou výškou 5000 ft AMSL. Mimo TMA v horských oblastech, kde je terén vyšší než 4000 ft (1200 m) AMSL a kde je převodní hladinou pro všechny lety VFR a pro lety IFR letící mimo tratě ATS nejbližší vyšší letová hladina nad výškou 1000 ft (300m) AGL.

4.7.4. Převodní vrstva

Vzdušný prostor mezi převodní nadmořskou výškou a převodní hladinou se nazývá převodní vrstva. Horizontální let v převodní vrstvě není povolen vyjma zvláště povolených činností.

4.8. Vyjadřování vertikální polohy

4.8.1. Vertikální polohy letadel musí být vyjadřovány:

- a. letovými hladinami u letu v nebo nad převodní hladinou;
- b. nadmořskými výškami při letu v nebo pod převodní nadmořskou výškou;

c. výškami nad zemí při traťovém letu do 1000 ft (300 m) nad zemí;

4.8.2 Při průletu převodní vrstvou musí být vertikální poloha letadla vyjadřována:

- a. letovými hladinami při stoupání; a
- b. nadmořskými výškami při klesání.

4.8.3. Jakmile bylo vydáno povolení na přiblížení a bylo zahájeno klesání na přistání, může být vertikální poloha letadla vyjadřována nadmořskou výškou (QNH) za předpokladu, že se neočekává horizontální let nad převodní nadmořskou výškou.

4.9. Změna z nadmořské výšky na letové hladiny a naopak

Změna z nadmořské výšky na letové hladiny a naopak se provádí:

- a. v převodní nadmořské výšce při stoupání; a
- b. v převodní hladině při klesání.

4.10. Popis oblasti pro nastavení výškoměru

Při letu v nebo pod převodní nadmořskou výškou musí být na výškoměrech nastaven následující tlak:

a. QNH řízeného letiště

v CTR, TMA a v ATZ, jehož horní hranici nebo její část tvoří spodní hranice TMA, pod TMA, při všech letech prováděných mezi spodní hranicí TMA definovanou nadmořskou výškou (AMSL)* a hladinou 1000 ft (300 m) pod touto hranicí.

Poznámka 1: Spodní hranice TMA definovaná nadmořskou výškou (AMSL) je vždy vztažena ke QNH řízeného letiště, kterému TMA náleží.

Poznámka 2: Jedná se o lety v prostoru nacházejícím se těsně pod spodní hranicí TMA, při kterých by při nesprávném nastavení tlaku mohlo dojít k neúmyslnému a nežádoucímu narušení TMA.

b. regionální (oblastní) QNH nebo QNH nejbližšího neřízeného letiště v ostatních případech.

Poznámka: Regionální (oblastní) QNH je předpověď minimální hodnoty QNH ve FIR Praha během stanoveného časového období.

4.10.1. Informace o letištním QNH, teplotě a převodní hladině v koncové řízené oblasti jsou uvedeny ve vysíláních ATIS nebo předávány příslušným stanovištěm ATC (ŘLP). Regionální QNH je uvedeno v meteorologických vysíláních a na žádost je k dispozici na stanovištích ATC (ŘLP).

4.10.2. Hodnoty QNH jsou uváděny v hektopascalech. Na vyžádání se poskytuje QNH v milimetrech Hg. Údaje o minimálních letových nadmořských výškách jsou uvedeny na příslušných mapách

4.11. Let v ATZ

Pilot provádějící letovou činnost v ATZ musí dohodnout a zkoordinovat zamýšlenou činnost se stanovištěm AFIS nebo provozovatelem letiště před jejím zahájením, není-li stanoveno jinak v AIP nebo letištním řádu.

4.12. Zakročování proti civilním letadlům

4.12.1. Letadlo, proti kterému zakročuje jiné letadlo, musí okamžitě plnit instrukce zakročujícího letadla,

4.12.2. Signály používané v případě zakročování

Série	Signály zakročujícího letadla	Význam	Odpovědi letadla, proti kterému se zakročuje	Význam
1	<p>Kývání z křídla na křídlo a blikání polohovými světly v nepravidelných intervalech (přistávacích světel v případě vrtulníku), prováděné v poloze mírně nad a před letadlem a zpravidla vlevo od letadla, proti kterému se zakročuje (nebo vpravo</p> <p>v případě jestli se zakročuje proti vrtulníku). Po potvrzení mírná horizontální zatáčka zpravidla doleva (nebo doprava v případě vrtulníku) do požadovaného kurzu. Poznámka 1: Meteorologické podmínky nebo konfigurace terénu mohou vyžadovat, aby zakročující letadlo změnilo polohy a směr zatáčky popsany výše v sérii 1. Poznámka 2: Jestliže letadlo, proti kterému se zakročuje, není schopno udržovat rychlost zakročujícího letadla, od zakročujícího letadla se očekává, že bude kroužit kolem letadla, proti kterému se zakročuje a zakývá křídly, kdykoli jej míjí.</p>	Proti vám je zakročováno. Následujte mě	Kývání z křídla na křídlo a následování	Rozumím, provedu
2	Ostrý odpoutávací manévr od letadla, proti kterému se zakročuje, sestávající ze stoupavé zatáčky se změnou kurzu 90 stupňů nebo více bez křížování směru dráhy letadla, proti kterému se zakročuje.	Můžete pokračovat	Kývání z křídla na křídlo	Rozumím, provedu
3	Vysunutí podvozku (je-li to možné), stále zapnutí přistávacích světel a přelet nad dráhou v používání nebo zakročuje-li se proti vrtulníku, přeletem přistávací plochy pro vrtulníky. V případě vrtulníku zakročující vrtulník provede přiblížení na přistání a provede visení v blízkosti přistávací plochy.	Přistaňte na tomto letišti	Přistávací manévr	Rozumím, provedu

4.13. Klasifikace vzdušného prostoru ATC (ŘLP)

4.13.1. Vzdušný prostor je rozdělen do čtyř klasifikačních tříd C, D, E a G, které jsou srovnatelné s těmi, které doporučuje ICAO. Prostor klasifikovaný jako C, D a E je řízený vzdušný prostor.

4.13.1.1. Třída C vzdušného prostoru zahrnuje:

TMA PRAHA;

vzdušný prostor nad FL 95 do FL 660.

4.13.1.2. Třída D vzdušného prostoru zahrnuje:

CTR/TMA všech letišť s výjimkou TMA PRAHA;

4.13.1.3. Třída E vzdušného prostoru zahrnuje:

prostor mimo CTR/TMA nad 1000 ft AGL do FL 95.

4.13.1.4. Třída G vzdušného prostoru zahrnuje:

s výjimkou CTR vzdušný prostor od země do 1000 ft AGL.

KLASIFIKACE VZDUŠNÉHO PROSTORU ČR							
Třída prostoru	Druh letu	Zajišťování rozstupů	Poskytovaná služba	Minima dohlednosti VMC a vzdálenosti od oblaků	Omezení rychlosti	Požadavky na radiové spojení	Letové povolení ŘLP
C	IFR	IFR od IFR IFR od VFR	Služba řízení letového provozu	Neaplikují se	Neaplikují se	Stálé obousměrné	Ano
	VFR	VFR od IFR	Služba řízení letového provozu pro zajištění rozstupů od IFR letů informace o provozu VFR (a na žádost i radu k vyhnutí)	v a nad FL 100 8 km dohlednost, 1500 m horizontální a 1000 ft vertikální vzdálenost od oblačnosti pod FL 100 5 km dohlednost, 1500 m horizontální a 1000 ft vertikální vzdálenost od oblačnosti	IAS 250 KT/ 460 km/h pod FL 100	Stálé obousměrné	Ano
D	IFR	IFR od IFR	Služba řízení letového provozu včetně informace o VFR letech (a provozní informace vyhnout se provozu na žádost)	Neaplikují se	IAS 250 KT/ 460 km/h pod FL 100	Stálé obousměrné	Ano

	VFR	Nezajišťují se	Informace o provozu mezi VFR a IFR lety (a na žádost provozní informace vyhnout se provozu)	v a nad FL 100 8 km dohlednost, 1500 m horizontální a 1000 ft vertikální vzdálenost od oblačnosti pod FL 100 5 km dohlednost, 1500 m horizontální a 1000 ft vertikální vzdálenost od oblačnosti	IAS 250 KT/ 460 km/h pod FL 100	Stálé obousměrné	Ano
E	IFR	IFR od IFR	Služba řízení letového provozu a informace o provozu letů VFR, pokud je to proveditelné	Neuplatňují se	IAS 250 KT/ 460 km/h	Stálé obousměrné	Ano
	VFR	Nezajišťují se	Informace o provozu, pokud je to proveditelné	Dohlednost 5km 1500m horizontálně 300m od oblaků	IAS 250 KT/ 460 km/h	Ne	Ne
G	IFR	Nezajišťují se	Letová informační služba	Neuplatňují se	IAS 250 KT/ 460 km/h	Stálé obousměrné	Ne
	VFR	Nezajišťují se	Letová informační služba	Dohlednost 1500 m Mimo oblačnost za dohlednosti země, při rychlostech, které umožní včas spatřit jiný provoz nebo překážky a vyhnout se srážce s tím, že podíl indikované rychlosti km/h a letové dohlednosti (km) nesmí být větší než 100; a za okolností, při kterých pravděpodobnost setkání s jiným provozem by měla být malá, např. v prostorech s malou hustotou provozu.	IAS 250 KT/ 460 km/h	Nevyžaduje se	Ne

4.13.2. Lety vojenských proudových letadel rychlostí vyšší než 250 KT (460 km/hod.):

Ve vzdušném prostoru, kde platí omezení rychlosti 250 KT (460 km/hod.), vojenská proudová letadla nebudou s ohledem na jejich letové vlastnosti a povahu plněných úkolů, ve všech případech dodržovat výše uvedený rychlostní limit.